«Κάποιος πρέπει επειγόντως να κοιτάξει τον ουρανό» 27ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης

Το Las Vegas είναι μια από τις ανοιχτές ντροπές της ανθρωπότητας. Είναι ναός της ψευδαίσθησης και του θεάματος σε πραγματικό χώρο και χρόνο. Δημιουργήθηκε για να παράγεται πλούτος και ταυτόχρονα για να περιφρονεί τον υπόλοιπο κόσμο. Ένα theme park ύβρεως που προμοτάρει τη μιζέρια και αναπαράγει το αντανακλαστικό της αυτο-υποτίμησης και του φθόνου. Μια κατασκευή που απαξιώνει τον άνθρωπο, κάνοντάς τον έρμαιο και κουβαλητή ολόκληρης της κοινωνικής παρακμής. Μεταφορικά και κυριολεκτικά.

Κάτω από το Las Vegas, στα έγκατα του ζούνε χιλιάδες άστεγοι άνθρωποι, σε ένα εκτεταμένο, εκατοντάδων χιλιομέτρων, δίκτυο αγωγών. Δημιουργούν «σπιτικά», συνάπτουν φιλίες, παίρνουν πρέζα και μένουν δεκάδες χρόνια πεθαίνοντας στο σκότος, την υγρασία και τις αρρώστιες. Κάνεις δεν τους έψαξε και κανείς δεν θα τους ψάξει. Αυτός ο υπαρκτός κοινωνικός ιστός, αυτή η underground πραγματικότητα, η οποία για τους ανθρώπους που τη βιώνουν είναι το πιο καθημερινό και αδιέξοδο τέλμα προς την κτηνωδία, για εμάς τους υπόλοιπους, που έχουμε ένα κάποιο επίπεδο προνομίων, είναι ένας βαρυσήμαντος συμβολισμός χυδαιότητας για τις μορφές που παίρνει η ταξική διάρθρωση και διαίρεση της κοινωνίας η οποία, όσο και αν αποκρύπτεται εντέχνως από τα καλογυαλισμένα λούσα των καπιταλιστικών μητροπόλεων, είναι εκεί ώστε τους πιο ευαίσθητους να τους πιάνει τρόμος και αηδία για την κατρακύλα της ζωής και για τους κεφαλαιοκράτες, υπεύθυνους της κατάστασης, αποτελεί την ηθική επιβράβευση της υπεροχής και της αλαζονικής αυτοπεποίθησής τους. Από πάνω, άλλωστε, έχουν πάρει φωτιά οι εκατομμύρια κουλοχέρηδες, τα πονταρίσματα και τα χρέη ενώ συντελούνται αδιάκοπα τα πιο γελοία πάρτι των πιο γελοίων ανθρώπων που φωτίζονται αστραπιαία και πρόσκαιρα από τα neon φώτα για να μοιάζουν για μια στιγμή όμορφοι, για μια στιγμή σημαντικοί.

Το Las Vegas πρέπει να κατεδαφιστεί συθέμελα. Κι αυτή την άποψη την είχα από πάντοτε αλλά μου το υπενθύμισε με επείγον τρόπο το συγκλονιστικό *Neon People* που έφτιαξε ένας σκηνοθέτης που απέρριψε πλήρως την εικόνα του πλαστού και διείσδυσε στην αλήθεια: με γνώση της σημασίας του εγχειρήματός του ξεμπροστιάζει το ψεύδος και την αδικία και ταυτόχρονα εναντιώνεται στη ναρκισσιστική (και εκτονωτική) υπολειτουργία της τέχνης. Δημιουργεί έναν δίωρο αποπνικτικό εφιάλτη, καθώς υπαρκτός, αληθινός και τόσο αποκαρδιωτικός, και γι’ αυτό όλοι οι επίσημοι θεσμοί

(δημαρχεία, αστυνομία, πολεοδομίες κ.λπ.) του Las Vegas αρνήθηκαν να τον βοηθήσουν στην έρευνά του, όσο αντιθέτως του την απαγόρευσαν, για να μην λερωθεί στο ελάχιστο η βιτρίνα.

Δυο περιστατικά της ταινίας αυτής, σε αυτό το ντοκουμέντο βαρύνουσας ιστορικής αξίας, προκαλούν βαθιά θλίψη. Είναι κοινωνιολογικές βόμβες καθώς επιβεβαιώνουν το πόσο εσωτερικεύουν και το πώς συνηθίζουν (ή και αγκαλιάζουν) τη μιζέρια οι άνθρωποι οι οποίοι σπρώχτηκαν στο περιθώριο της ζωής: αν και μοιάζει να συντηρούν το ένστικτο επιβίωσης και να συνεχίζουν, να δημιουργούν έναν τύπο κοινότητας ανάμεσά τους, δεν είμαι σίγουρος αν αυτό το ένστικτο δεν είναι παρά μια άλλη λέξη που υποδηλώνει την παραίτηση από κάθε ανθρώπινη ιδιότητα και την υποταγή που παράγει η απόλυτη φτώχεια.

1. Μια άστεγη γυναίκα που ζει στο σκοτάδι επί δέκα συναπτά έτη και βγαίνει μόνο νύχτα για να ζητιανέψει από φραγκάτους δίφραγκα δηλώνει στην κάμερα ότι επί καραντίνας ένιωθε ελεύθερη γιατί τα μέτρα απαγόρευσης δεν έπιαναν την ίδια (καθώς, προφανώς, δεν μετριέται καν στον πληθυσμό της πόλης με ό,τι αυτό συνεπάγεται).
2. Ένας μαύρος που δεν έχει βγει από τις σήραγγες καιρό τώρα υπερασπίζεται με θέρμη και από τα βάθη της ψυχής του τον παντοδύναμο σωτήρα Donald Trump που έχει τα κότσια να τα βάλει με τους κινέζους και αδημονεί για τη στιγμή που θα τους νικήσει.

Ο υπόνομος θριαμβεύει λοιπόν και ο θρίαμβος του Las Vegas δεν είναι παρά η αποσάθρωση του πολιτισμού στο πιο κεντρικό πυρήνα της έννοιας αυτής.

Έργα σαν αυτά είναι που κάνουν τον κινηματογράφο μια τέχνη τόσο σπουδαία διεισδυτική και τόσο κοινωνικά χρήσιμη και που δεν μπορεί να θεωρείται απλώς μια αλόγιστη και απερίσκεπτη δραστηριότητα για να περάσουμε την ώρα μας σαν θεατές ή να κεφαλαιοποιήσουμε κάποια φήμη σαν δημιουργοί. Έργα σαν αυτά βάζουν και πάλι τον κινηματογράφο στο κάδρο ως πολιτική θέση, ως κανόνα, άξονα και παράδειγμα. Ένα ειλικρινές ντοκιμαντέρ για το Las Vegas δεν θα μπορούσε παρά να είναι αντι-θεαματικό. Θα έπρεπε να είναι όπως ακριβώς αυτό.

Το να παράγονται πολλές ταινίες δεν σημαίνει επ' ουδενί ότι παράγεται τέχνη

Το σινεμά μοιάζει να έχει εισχωρήσει βαθιά στο πεδίο του «περιεχομένου» με την έννοια αυτού που ονομάζεται «content» και οι δημιουργοί του όλο και λιγοστεύουν, ή εξαφανίζονται, για να πάρουν τη θέση τους οι «content creators» και οι καλοθελητές. Πρέπει να πιαστούν οι εκάστοτε κρατικοί και εθνικοί στόχοι, άλλωστε: Να μετατραπεί ο κινηματογράφος, κατά κάποιο μεταφυσικό τρόπο, σε βιομηχανία. Να υπάρξει ένα, για τη χώρα μας κυρίως, άρρητο Make Greek Cinema Great Again. Και για να γίνει αυτό, πρέπει να παράγονται ανελλιπώς και ασταμάτητα εμπορεύματα. Δεν μας ενδιαφέρει τι, αρκεί να γεμίζουν οι παραγωγικές λίστες. Δεν μας νοιάζει αν η τέχνη αυτή με την οποία ταυτιζόμαστε ονομάζεται κινηματογράφος, διότι μπορεί κάλλιστα να ονομάζεται netflix, ertflix, youtube, μια ακόμη πλατφόρμα με content απεριόριστο, χρηστικό και ευκολοχώνευτο.

Τα τελευταία χρόνια βλέπουμε στο προγραμματισμό του φεστιβάλ μια λίστα από ταινίες, τεράστια

και αδηφάγα. Ενώ το σινεμά μοιάζει να βρίσκεται σε παραγωγική άνθιση, την ίδια στιγμή αυτό ανακυκλώνεται μέσα από μια κατακόρυφη πτώση αισθητική, θεματική και περιεχομενική. Το σινεμά περνάει μια ακραία συμβατική περίοδο. Τα πάντα είναι κλασικά δομημένα, στριφνά και ακαδημαϊκά. Πολύ «λίγα». Είτε δεν σχετίζονται και δεν εφάπτονται με αυτό που λέγεται γλώσσα του κινηματογράφου, είτε απορροφώνται στις πιο κλισέ μεθόδους οπτικής αναπαράστασης. Μορφή, μέθοδος, νοήματα σε μπλέντερ. Εσώκλειστα και περίκλειστα από την κοινή εμπειρία και την κοινή ανησυχία. Καταναλώσιμα.

Έχει υπάρξει μια τεράστια «διαφημιστική» προώθηση που έχει πείσει κόσμο να θέλει να εργαστεί στον κινηματογράφο. Έχει δοθεί ένα συστημικό boost από πλευράς κράτους, ιδρυμάτων, φορέων. Είναι η μόνη τέχνη που συντηρεί την ψευδαίσθηση ότι μπορεί και να πληρωθεί κάποιος. Ταυτόχρονα όλο αυτό το στημένο φαντασιακό δεν προκύπτει από πουθενά. Δεν αποτελεί συνέπεια της ανάπτυξης της ολοκληρωμένης κινηματογραφικής παιδείας και σινεφιλίας, της αισθητικής καλλιέργειας, του παθιάσματος, της κατανόησης του μέσου. Ο κινηματογράφος δηλώνεται και θεσμικά ως ένα επιπλέον μέρος της οπτικοακουστικής παραγωγής ή και της γαστρονομίας.

Όταν μια ταινία, όπως πολλές που είδαμε, εξελίσσεται αφηγηματικά τόσο όσο η σύνοψή της στον κατάλογο του φεστιβάλ, όταν η αρχική θεματική εγκλωβίζεται εξ’ αρχής και αποτελεί και το μοναδικό διακύβευμα της τελικής κινηματογράφησης, αν η πρώτη σκέψη που έρχεται στο νου και που μένει εκεί ανεπεξέργαστη και αζύμωτη, αδιάφορο επιπλέον αν παράξει κάτι περαιτέρω, αδιάφορο για το τι σημαίνει συμβολισμός, σημειολογία, διερεύνηση και εμβάθυνση τότε δεν καταλαβαίνω γιατί μπαίνει κάποιος στον κόπο να κάνει κάτι που παραπέμπει στον κινηματογράφο ενώ δεν είναι. Κεφαλαιοποίηση κάποιας ενδεχόμενης καλλιτεχνικής φήμης; Το πρόβλημα αυτό μοιάζει πλέον εγγενές, καθώς πολυεπιβεβαιωμένο, στη σύγχρονη ντόπια παραγωγή. Οι ισχνά μελετημένες θεματικές μοιάζει να έχει γίνει ο ελληνικός κανόνας, το νέο είδος. Οι ταινίες-μοτίβα.

Όσοι θέλουν να εμπλακούν πρέπει να κοιτάξουν άλλους συναδέλφους τους (νεκρούς ή ζωντανούς) στα μάτια. Να τους ρωτήσουν πώς, τι και γιατί. Να μπούνε στον κόπο να δούνε γενικά ταινίες και κυρίως, να σταματήσουν να είναι τόσο «φιλότιμοι». Οι ταινίες, παράγωγα της μόδας, των επίσημων ατζέντων, των πρόσκαιρων φεστιβαλικών επιβραβεύσεων και των ανεπίσημων κωδίκων «καλής» συμπεριφοράς που υποδεικνύουν οι παράγοντες, έχουν κοντά ποδάρια. Τα μοτίβα και η πεπατημένη, η θεματική και μορφική μονοκαλλιέργεια, η βιασύνη και η προχειρότητα (τύπου newsreel και τηλεοπτικού ύφους και ηθικολογικά ρεπορτάζ) με την οποία αυτή γίνεται, μοιάζει με social media trend που αναγκάζει και επιβάλλει τους πάντες να πούνε κάτι, ακόμη κι αν δεν έχουν να δηλώσουν και να εκφράσουν τίποτα. Ο καθένας αντιλαμβάνεται, και ο πιο κοινός θεατής, όταν θα έρθει αντιμέτωπος και θα επικοινωνήσει με μια πραγματικά πολύ καλή κινηματογραφική ταινία. Ταινία που μάλλον δεν θα δεχτεί παλαμάκια και συγκαταβατικά χτυπήματα στην πλάτη καθώς θα έχει σκάσει σαν κεραυνός και θα μας έχει αφήσει σύξυλους.

Γενικότερα ας φρενάρουμε λίγο. Ας παραχθούν λιγότερες ταινίες και πριν πιαστεί το στυλό και η κάμερα, ας αφεθούν τα χωράφια της τέχνης να αναπνεύσουν. Επιπλέον, ας μπει ένα στοπ στο να

μιλάμε (σε κάθε στενό και «πηγαδάκι» και σε κάθε πάρτι) για τις ταινίες με όρους marketing λες και μιλάμε για άλλο ένα απορρυπαντικό στα ράφια. Ας σταματήσει το επαναλαμβανόμενο διάβασμα των σύγχρονα κατασκευασμένων «οδηγιών» κινηματογραφικής επιτυχίας που ενέχουν μονάχα καθαρή ματαιοδοξία. Ακόμη χειρότερα μοιάζει κάπως μίζερο, απογοητευτικό και θλιβερό να μεγαλοπιανόμαστε σαν να διαπραγματευόμαστε απευθείας με τη Warner Bros. Κατανοούμε άλλωστε το γελοίο του πράγματος. Ας σταματήσουμε, με άλλα λόγια, να αναπαράγουμε τον κομφορμισμό μας.

Μονίμως αναρωτιέμαι, λοιπόν, ποιες πραγματικά είναι οι ανησυχίες των σύγχρονων κινηματογραφιστών. Και πέφτω από τα σύννεφα. Μάλλον σωστότερο είναι να δεχτώ ότι αυτές είναι οι προθέσεις των παραγόντων που τους έχουν πάρει αγκαζέ και τους έχουν μαρκάρει ήδη με ημερομηνία λήξης. Έχει παραγίνει ωστόσο αυτό. Κάποιος πρέπει επειγόντως να κοιτάξει τον ουρανό.

Το σινεμά χάδι και ο εξοβελισμός του ριζοσπαστισμού: άλλη μια απόδειξη της απολίτικης καθημερινότητας ή άλλο ένα κατασκευασμένο μοτίβο για να μάθουμε ουσιαστικά να το βουλώνουμε

Οτιδήποτε αφομοιώνεται στα θεμιτά και στα καθιερωμένα παύει να έχει την αρχική του πρόθεση. Πόσο μάλλον η πολιτική θέση. Και στη σύγχρονη τέχνη, σε αντιστοιχία με τη σύγχρονη ζωή, αυτό συμβαίνει όλο και περισσότερο. Οτιδήποτε και οποιοσδήποτε σήμερα δηλώνεται και αυτοδηλώνεται ως πολιτικό(ς). Αν κάτι δεν είναι ανοιχτά, κυνικά και χυδαία συστημικό, αν δεν είναι εξόφθαλμα γραμμένο με ρητορική τύπου Trump, ξαφνικά αποκτά ιδιότητα επαναστατική. Η στρογγυλοποίηση του πολιτικού λόγου είναι ένας σύγχρονος κανόνας.

Η πλειοψηφία των ταινιών που αυτοδιαφημίζονται (και φέτος) ως πολιτικά ανήσυχες χωλαίνουν. Οι άνθρωποι, ως αφηγητές και συνεντευξιαζόμενοι στα ντοκιμαντέρ, που εκφέρουν γνώμη για το εκάστοτε θέμα το οποίο μοιάζει, και είναι, συχνά πραγματικά βαρύνουσας σημασίας είναι πάρα πολύ προσεκτικά επιλεγμένοι. Να συγκινήσουν, να ταυτίσουν, να πιάσουν τον παλμό της κοινής γνώμης και του κοινού αισθήματος, «να του σφυρίζουν, να το νανουρίζουν, να το φουντώνουν, να το ξεφουσκώνουν» (την πιο κατάλληλη χρονική στιγμή) για να το στέλνουν σπίτια του ικανοποιημένο που επισφραγίστηκε μεταξύ τους η άρρητη συμφωνημένη μίνιμουμ κριτική πάνω στα «κακώς κείμενα» της κοινωνικής κατάστασης που όμως δεν θα τους επιτρέψει ποτέ να τα βάλουνε φωτιά, να τα απορρίψουνε εκ βάθρου.

Αποκλείοντας πλήρως όποια ριζοσπαστική φωνή (και ριζοσπαστική κινηματογραφική φόρμα), –και καθώς η επίσημη συστημική δεν είναι, επί της ουσίας, φωνή αλλά πρακτική άσκηση εξουσίας και ο λόγος της ένα εργαλείο διευκόλυνσης της επίδρασής της–, οι συνεντευξιαζόμενοι μάς επιβάλλονται μέσω της δύναμης της κάμερας (και την αίσθηση «αλήθειας» και αυθεντίας που από αυτή προκύπτει) και μας μαθαίνουν να ακούμε και να επεξεργαζόμαστε ζητήματα με βάση μια και μοναδική άποψη: αυτών, και όσων, επιτελούν εξισορροπητική λειτουργία. Αυτή η μέθοδος ελαχιστοποιεί και συρρικνώνει το πλαίσιο συζήτησης και σκέψης και επιτυγχάνει να θέτει την πολιτική κριτική στο επίπεδο και στο καθεστώς του lifestyle.

Δεν είναι τυχαίο που οι περισσότεροι που εκφέρουν και τεκμηριώνουν κριτική άποψη μέσα στα ντοκιμαντέρ ενίοτε δουλεύουν σε επίσημους θεσμούς (ιδρύματα, πανεπιστήμια, ΜΚΟ κ.λπ.) και δηλώνονται ως «ακτιβιστές». Πολιτική «εργαστηρίου». Ο πολύ «ακτιβισμός», και ο «ακτιβισμός» της αυθεντίας, μετράει πολύ και δομεί άκριτη εμπιστοσύνη προς το κοινό και ταυτόχρονα δημιουργεί την ανάλογη συνήθεια ως τη μοναδική κανονικότητα. Παίρνει τη θέση του πολιτικού υποκειμένου ή του ριζοσπάστη ή του επαναστάτη και εξοβελίζει, αυτόν τον τελευταίο, μακριά από τη δημόσια σφαίρα. Του απαγορεύει να υπάρχει ως ενδεχόμενη φωνή. Η ηγεμονική θέση του, εντός των τειχών, «ακτιβισμού» δεν παίρνει υπόψη καμιά άλλη κοινή συλλογική εμπειρία και βίωμα και ευρεία συλλογική διεκδίκηση και αντικαθιστά τις έννοιες, τις μεθόδους, τα συμπεράσματα. Ηγεμονεύοντας επί του λόγου, εξουσιάζει επί της πολιτικής παράδοσης. Ο πλήρως καθεστωτικός λόγος θριαμβεύει λοιπόν μέσω της ανώδυνης, συστημικής κριτικής σε αυτόν. Θέτει τα θεμιτά και επιτρεπόμενα στάνταρ μέσα στα οποία οφείλει όλος ο κοινωνικός ιστός να σκέφτεται και να πράττει ακριβώς τη στιγμή που μέσα του συσσωρεύεται κοινωνική οργή. Ηρεμεί και ημερεύει. Ουσιαστικά, το βουλώνει.

Υπάρχει κινηματογράφος που να εστιάζει κάπου;

Η Παραγουάη είχε σαράντα χρόνια δικτατορία και μυριάδες βασανισμένους και εκτελεσμένους με εντολές της CIA, έδωσε άσυλο στον Μένγκελε και άλλους ναζί εγκληματίες και ο δικτάτορας δεν δικάστηκε ποτέ και όλο αυτό είναι, όπως καταλαβαίνουμε, πραγματικό πρόβλημα αυτού του λαού: *Bajo Las Banderas, El Sol*, λοιπόν.

Στις ΗΠΑ, ο αυτόχθονας Leonard Peltier είναι φυλακισμένος για πενήντα χρόνια στη βάση μιας στημένης και χαλκευμένης από το FBI υπόθεση δολοφονίας ως μέλος του (και ένοπλου) American Indian Movement. Κατά τη διάρκεια της ταινίας βλέπουμε σε αρχειακά πλάνα, και μας σηκώνεται η τρίχα, εκατοντάδες χαφιέδες του FBI να κάνουνε πορεία ενάντια στο ενδεχόμενο αποφυλάκισής του με τις καμπαρντίνες και τις ρεπούμπλικες και οπλοφορώντας. Από την άλλη η τόσο ευγενική φυσιογνωμία του Peltier (που απελευθερώθηκε μόλις ένα μήνα πριν) δεν συνθηκολόγησε ποτέ και μας στέλνει μήνυμα στο σήμερα ενάντια στην αποικιοκρατία και τη γενοκτονία των αυτόχθονων, δίχως ναι μεν αλλά, κι αυτό είναι μια ριζοσπαστική αλήθεια, ένα αναγκαίο και δίκαιο αίτημα: *Free Leonard Peltier*, λοιπόν.

Το συλλογικό τραύμα των λαών του κόσμου, που τα τελευταία χρόνια κινηματογραφείται, υποδηλώνει την ανάγκη να αποτρέψουν να ξανατραυματιστούν. Δεν είναι μάθημα απλώς ιστορίας. Είναι χρέος και χειρονομία ηθικής κλίμακας.

Στη Γερμανία η ναζίστρια celebrity του γερμανικού σινεμά Leni Riefenstahl δυσφορεί εμφανώς και βγάζει με υπεροψία όλη την κακομοιριά της on camera όταν την αναγκάζουν να συνομιλήσει με μια αντιφασίστρια γερμανίδα εργάτρια που αντιστάθηκε κατά τη διάρκεια του ναζισμού και απέφυγε συλλήψεις λόγω τύχης καθώς είχε το «προνόμιο» να είναι λευκή, ξανθιά και γαλανομάτα. Η αξιοπρέπεια της δεύτερης, αξεπέραστη, μια μορφή από μόνη της, ενώ η Riefenstahl, την οποία μέχρι σήμερα, ακόμη και στον τόπο μας πολλοί τη δικαιολογούν διαχωρίζοντας το έργο της από την

προσωπικότητα της (μόνο που οι «υπερασπιστές» της ξεχνάνε εντέχνως και υπόπτως πως το πρόβλημα, το επικίνδυνο του πράγματος είναι ακριβώς το έργο της, η τεχνική και η αισθητική αυτού), δεν απολογήθηκε ποτέ και πουθενά. Πεθαίνει μια ελεύθερη ναζίστρια χιλιοστεφανωμένη. Το ντοκιμαντέρ όμως την περιφρονεί ανερυθρίαστα, πράττοντας σωστά και όπως της αξίζει.

Όπως το κάνει και η ταινία *The Propagandist* για μια παρόμοια υπόθεση στην Ολλανδία και για ένα σκηνοθέτη που ανελίχθηκε σε υπεύθυνο της κινηματογραφίας της χώρας του και των SS κατά την περίοδο της κατοχής καθώς «αυτό ήξερε να κάνει καλά και αυτό ήθελε και ποιο είναι το πρόβλημα;». Το σινεμά κάνει, ενίοτε, την τόσο αναγκαία αυτοκριτική του.

Συνύπαρξη και μα…ες!

Πάντα είναι καιρός να μάθουμε να μιλάμε, να εκφραζόμαστε, να καλλιτεχνούμε όπως απαιτούν οι περιστάσεις. Μας το δηλώνουν, καθαρά και ξάστερα, οι γυναίκες που κάνανε το *Coexistence, My ass!* που δικαίως βραβεύτηκε με το μεγαλύτερο βραβείο του φεστιβάλ. Γιατί όπως λέει κατά τη διάρκεια της ταινίας, η κεντρική χαρακτήρας, η stand-up κωμικός και αγωνίστρια υπέρ της Παλαιστίνης Noam Shuster-Eliassi, «ανάμεσα στον καταπιεστή και τον καταπιεζόμενο δεν μπορεί να υπάρξει συνύπαρξη. Είναι τόσο απλό».

Η απόφαση της βράβευσης, καλοδεχούμενη προφανώς, είναι συνέπεια της όλης πολιτικής κατάστασης που θέσανε οι αλληλέγγυοι λαοί παγκοσμίως, και που ανέτρεψε πολλά από τα δεδομένα και προσδοκίες των ισραηλινών και φιλοισραηλινών think tank, και επιβεβαίωσε το άδειασμα που μπορεί να υπάρξει αν έχεις αποφασίσει εξαρχής να μην είσαι με τη σωστή πλευρά της ιστορίας.

*Ο ***Χρήστος Σκυλλάκο****ς είναι κριτικός και θεωρητικός κινηματογράφου, εικαστικός, επιμελητής εκδόσεων και εισηγητής σεμιναρίων στη θεωρία και ιστορία του κινηματογράφου. Αντιπρόεδρος της Πανελλήνιας Ένωσης Κριτικών Κινηματογράφου (ΠΕΚΚ) και μέλος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Κριτικών Κινηματογράφου (FIPRESCI) και του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδας (ΕΕΤΕ).*

Σημειώσεις

Βλ. https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1049530

Βλ. https://www.ekkomed.gr/el/ekdiloseis-festival/το-εκομε-στο-5ο-διεθνές-φεστιβάλ-κινημα/

Ένα παράδειγμα του πώς μπορεί με αφετηρία ένα μπανάλ σχετικά μοτίβο μια ταινία να περάσει έντεχνα σε άλλα βαθύτερα φάσματα νοημάτων, συνδηλώσεων και ερμηνευτικών πλευρών της πραγματικότητας με αναφορές σε ένα σωρό ζητήματα είναι το D is for Distance από τη Φινλανδία βλ. https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1080411

βλ. ταινίες όπως *Flash Wars: Autonomous Weapons, A.I. and the Future of Warfare, Undercover: Exposing the Far Right, Let It Be Known, In the Belly of Ai, The Last Republican κ.α*.

Ο μηχανισμός, Νικόλας Άσιμος (1978)

Βραβείο «Ανθρώπινες Αξίες» της Βουλής των Ελλήνων βλ. https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1085449

Αργυρός Αλέξανδρος του Διεθνούς Διαγωνιστικού βλ. https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1079372

βλ. https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1080125

βλ. https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1079766

Η συγκεκριμένη ταινία βραβεύτηκε με τον Χρυσό Αλέξανδρο καλύτερης ταινίας του Διεθνούς Διαγωνιστικού βλ. https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1089939

*Η φωτογραφία που συνοδεύει τη δημοσίευση είναι από την ταινία *Bajo las banderas, el sol* του Juanjo Pereira: https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1025374

**Ο τίτλος του άρθρου είναι από ρήση του Έρνεστ Κόουλ, Νοτιοαφρικάνος φωτογράφος στην ταινία *Ernest Cole: Lost and Found* του Raoul Peck
βλ. https://vp.eventival.com/thessaloniki/tidf27/film/1025374